

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII W KLASIE IV

Kryteria wymagań ogólnych na poszczególne oceny z historii

w klasie IV

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował treści zawartych w podstawie programowej, ma poważne braki w podstawowych wiadomościach,
- nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści historycznych i społecznych nawet w stopniu minimalnym,
- nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,
- nie zna podstawowych reguł i zasad rządzących życiem politycznym, społecznym i gospodarczym,
- nie potrafi odtworzyć istotnych elementów materiału opracowywanego na lekcjach,
- nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,
- nie wykonuje zadań realizowanych przez zespół klasowy, jest bierny, nie przejawia zainteresowania treściami przedmiotu ani chęci przyswajania wiadomości i współpracy z nauczycielem.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści konieczne, ale jego wiedza jest fragmentaryczna, ma braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach, lecz z pomocą nauczyciela potrafi je w dłuższym czasie nadrobić,
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie podstawowych pojęć z zakresu historii,
- zna główne postacie historyczne,
- zna prosty podział źródeł historycznych,
- rozumie prosty tekst źródłowy,

- ma ogólną orientację w posługiwaniu się osią czasu, przyporządkowuje datę wiekowi,
- zna daty roczne przełomowych wydarzeń,
- odczytuje podstawowe dane kartograficzne, wskazuje na mapie wybrane państwa i regiony,
- umie nazwać poznane epoki oraz przedstawić ich ramy chronologiczne,
- okazuje szacunek symbolom państwowym,
- zachowuje się godnie w czasie obchodów świąt i uroczystości państwowych,
- zna podstawowe dokumenty prawne regulujące życie społeczeństwa i państwa,
- dostrzega i rozpoznaje podstawowe reguły i procedury demokratyczne w państwie,
- zna rodzaje potrzeb człowieka, wymienia poznane grupy społeczne,
- posługuje się podręcznikiem,
- wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
- ma trudności ze zbudowaniem poprawnej wypowiedzi,
- zachowuje na lekcji bierną postawę, ale wykazuje chęć współpracy i, odpowiednio motywowany, jest w stanie przy pomocy nauczyciela wykonać proste polecenia.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na ocenę dopuszczającą,
- opanował minimum wiadomości i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej,
- z niewielkimi trudnościami posługuje się terminologią poznaną na lekcjach,
- dostrzega podstawowe związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy faktami historycznymi,
- wyciąga proste wnioski z otrzymanych informacji,
- dostrzega rolę głównych postaci historycznych w ważnych wydarzeniach,
- rozróżnia podstawowe typy źródeł informacji historycznej,
- pod kierunkiem nauczyciela gromadzi, porządkuje i wykorzystuje informacje z różnych źródeł,
- podejmuje próby analizy i interpretacji tekstu źródłowego,
- z niewielką pomocą nauczyciela umiejscawia wydarzenia w czasie (taśma chronologiczna),
- szereguje poznane wydarzenia w czasie,

- z niewielką pomocą nauczyciela umiejscawia wydarzenia w przestrzeni (mapa),
- podaje podstawowe cechy odróżniające epoki: starożytną, średniowieczną i nowożytną,
- wskazuje główne elementy tradycji starożytnej w życiu współczesnym,
- rozpoznaje własne prawa i obowiązki w życiu rodzinnym,
- dokonuje prostej charakterystyki regionu, w którym mieszka,
- podaje podstawowe informacje na temat państwa i sposobu jego funkcjonowania,
- przedstawia najważniejsze informacje dotyczące życia politycznego i społecznego w Polsce,
- zna i potrafi zastosować podstawowe procedury demokratyczne w klasie i szkole,
- wymienia poznane prawa człowieka, obywatela i dziecka,
- samodzielnie pracuje z podręcznikiem,
- wykonuje proste zadania pisemne, poprawia popełnione błędy merytoryczne,
- formułuje krótkie i proste wypowiedzi na zadany temat,
- formułuje ogólne opinie,
- wykazuje niewielką aktywność na lekcjach, ale współpracuje z grupą podczas realizacji zadań,
- wykazuje postawę tolerancji oraz poszanowania dla cudzych poglądów,
- posługuje się mediami elektronicznymi.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na oceny dopuszczającą i dostateczną,
- opanował w niepełnym stopniu wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej,
- prawidłowo posługuje się terminologią historyczną,
- porównuje wydarzenia z przeszłości, dostrzega złożoność związków przyczynowo-skutkowych między wydarzeniami,
- samodzielnie wyciąga ogólne wnioski,
- charakteryzuje dokonania ważnych postaci historycznych,
- samodzielnie gromadzi, porządkuje i wykorzystuje informacje z różnych źródeł,
- analizuje i interpretuje teksty źródłowe z niewielką pomocą nauczyciela,
- wykonuje wszystkie rodzaje ćwiczeń związane z orientacją w czasie,

- dobrze posługuje się mapą historyczną i planem, poprawnie odczytuje zawarte w nich informacje,
- umie krótko scharakteryzować poznane epoki,
- wskazuje elementy tradycji wszystkich epok w życiu współczesnym,
- zna różne systemy organizacji społeczeństw i państw,
- charakteryzuje główne problemy życia politycznego i społecznego małej ojczyzny i państwa,
- wie, co należy robić, gdy jego prawa jako człowieka, dziecka lub ucznia są łamane,
- rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem informacji z różnych źródeł, inspirowany przez nauczyciela potrafi rozwiązać trudniejsze zadania,
- swobodnie wypowiada się na wybrane tematy, w tym społeczne,
- formułuje i uzasadnia własne poglądy i opinie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- ma świadomość korzyści i zagrożeń wynikających z wykorzystania mediów elektronicznych,
- systematycznie przygotowuje się do zajęć i odrabia prace domowe.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na oceny dopuszczającą, dostateczną i dobrą,
- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej,
- swobodnie wypowiada się na temat przyczyn, przebiegu i skutków wydarzeń oraz zjawisk historycznych i społecznych,
- samodzielnie wyciąga złożone wnioski,
- ocenia dokonania postaci historycznych,
- integruje wiedzę z różnych przedmiotów i źródeł różnego typu, wyraża ją w wypowiedziach ustnych i pisemnych, posługuje się poprawnym językiem,
- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty źródłowe,
- dostrzega ciągłość i zmienność w różnych formach życia politycznego i społecznego (państwo, przemiany w strukturze społecznej, gospodarce itp.),
- samodzielnie rozwiązuje wszystkie problemy teoretyczne i praktyczne z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie,

- aktywnie działa w zespole, wspiera innych, wpływa na efektywność pracy pozostałych członków grupy,
- uczestniczy w realizacji zadań dodatkowych,
- wykazuje aktywność jako członek społeczności szkolnej,
- odnosi pewne sukcesy w konkursach przedmiotowych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na oceny dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą,
- poszerza swoją wiedzę o wiadomości wykraczające poza podstawę programową, prezentuje dodatkową wiedzę w toku zajęć lekcyjnych,
- selekcjonuje i hierarchizuje zdobyte wiadomości,
- formułuje przemyślane i oryginalne wnioski,
- samodzielnie wykonuje zadania o wysokim stopniu trudności, nie popełniając żadnych błędów merytorycznych,
- wnosi twórczy wkład do pracy lekcyjnej, proponuje oryginalne rozwiązania,
- wykorzystuje wiedzę w nowych sytuacjach poznawczych, potrafi samodzielnie formułować pytania i rozwiązywać problemy,
- rozwija zainteresowania historyczne, udzielając się w kole historycznym, wykazuje inicjatywę i pomysłowość,
- ma krytyczne podejście do zagadnień poruszanych na lekcji,
- potrafi dyskutować, używa odpowiedniej argumentacji,
- współpracuje z nauczycielem w przygotowaniu niektórych zajęć,
- planuje i organizuje swoją pracę oraz pracę grupy zadaniowej,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych posługuje się nienaganną polszczyzną,
- wykazuje się dużą wrażliwością społeczną, inicjuje i koordynuje działania społeczności szkolnej na różnych polach (akcje obywatelskie, charytatywne, ekologiczne),
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny z historii dla klasy IV szkoły podstawowej do programu nauczania „Wczoraj i dziś”

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny			
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
Rozdział 1. Z historią na Ty					
1. Historia – nauka o przeszłości	historia jako nauka o przeszłości – historia a baśnie i legendy – efekty pracy historyków i archeologów – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń</i> – rozróżnia przeszłość od współczesności – rozróżnia fikcję (np. baśń) od rzeczywistości historycznej – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy	– poprawnie posługuje się terminami: <i>dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne</i> – rozróżnia pracę historyków i archeologów – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych	– porównuje pracę historyków i archeologów – wskazuje różne przykłady źródeł pisanych i niepisanych – wyjaśnia potrzebę edukacji historycznej	– omawia historię procesów dziejowych – wskazuje sposoby pozapodziału przykłady z historii – przedkłada efekty naukowych cych si
2. Historia wokół nas	drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny – „wielka” i „mała” ojczyzna – sposoby wyrażania patriotyzmu – „małe ojczyzny” i ich tradycje – znaczenie terminów: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, ojczyzna, „mała ojczyzna”</i> .	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm</i> – podaje przykłady świąt rodzinnych – podaje przykłady pamiątek rodzinnych.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, „mała ojczyzna”</i> – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny – wyjaśnia, czym jest patriotyzm – podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych.	– wyjaśnia, czym jest genealogia – wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę – podaje przykłady regionalnych tradycji – charakteryzuje własną „małą ojczyznę” na tle innych regionów	– wskazuje przykłady dbających kulturę – tworzy własne regiony – charakteryzuje regiony polskie – wyjaśnia dbałość regionalną
3. Mieszkamy w Polsce	– państwo polskie i jego regiony – naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium – dziedzictwo narodowe – polskie symbole narodowe – polskie święta państwowe – znaczenie terminów: państwo, region, naród, mniejszość narodowa, społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: państwo, region, naród – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice – zna poprawną nazwę państwa polskiego.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia</i> – wymienia elementy współtworzące państwo – wymienia najważniejsze czynniki narodotwórcze – przedstawia polskie symbole narodowe – przedstawia najważniejsze święta państwowe – wskazuje na mapie stolicę państwa.	– wskazuje Polskę na mapie świata – wskazuje na mapie główne kraje historyczno-geograficzne Polski oraz największe miasta – rozróżnia pojęcia naród i społeczeństwo – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych – opisuje właściwy sposób zachowania względem symboli narodowych.	– wskazuje światu zbiorow – wyjaśnia należy tradycje – przedkłada konsek przyna do UE.

4. Czas w historii	<p>chronologia i przedmiot jej badań</p> <ul style="list-style-type: none"> – oś czasu i sposób umieszczania na niej dat – podstawowe określenia czasu historycznego (<i>data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek</i>) – cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki – epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych (<i>data, tysiąclecie, wiek</i>) – umieszcza daty na osi czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e</i> – zamienia cyfry arabskie na rzymskie – wyjaśnia, czym jest epoka historyczna – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie (era, stulecie). 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje cezury czasowe epok historycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje epoki historyczne – podaje inne określenia czasu.
5. Obliczanie czasu w historii	<ul style="list-style-type: none"> – obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami – określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia – podział czasu na wieki i półwiecza. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie – poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e. – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery. 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie przyporządkowuje wydarzenia stuleciom – oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: <i>początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków</i> – przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy określaniu datacji wydarzenia sformułowaniami: <i>początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków</i> – przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych.
6. Czytamy mapę i plan	<p>podobieństwa i różnice między mapą a planem</p> <ul style="list-style-type: none"> – znaczenie mapy w pracy historyka – odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej – najstarsze mapy świata. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mapa, plan</i> – dostrzega różnice między mapą a planem. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>legenda, symbol, róża wiatrów</i> – przygotowuje proste plany miejscowe – objaśnia symbole legendy mapy – odczytuje z mapy podstawowe informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest kartografia – wyjaśnia, czym jest skala mapy – rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną. 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje mapy i plany – wnioskuje o różnice między mapą a planem.
Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów					
1. Mieszko I i chrzest Polski	<ul style="list-style-type: none"> – słowiańskie pochodzenie Polaków – legendarne początki państwa polskiego – księżę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski – małżeństwo Mieszka I z Dobrawą – chrzest Mieszka I i jego znaczenie – znaczenie terminów: plemię, Słowianie, Piastowie. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: plemię, Słowianie – wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: Piastowie – przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska” – wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka – wymienia legendarnych protoplastów Mieszka – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu – lokalizuje na mapie Gniezno, Poznań oraz inne główne grody w państwie Mieszka I – opisuje bitwę pod Cedynią. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje państwo Mieszka I – znaczenie chrztu dla państwa

<p>2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski</p>	<p>– misja świętego Wojciecha w Prusach – zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III – koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski – znaczenie terminów: <i>misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie</i> – opisuje wygląd grodu średniowiecznego – wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>misja, relikwie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025 – charakteryzuje postać św. Wojciecha – opisuje wygląd i uzbrojenie woja z drużyny książęcej.</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: 997, 1002–1018 – opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego.</p>	<p>– wyjaśnia wizyty Gnieźni polskie – wyjaśnia utworzenie samodzielnego kościoła – wyjaśnia koronację Chrobrego</p>
<p>3. Polska Kazimierza Wielkiego</p>	<p>– Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów – reformy Kazimierza Wielkiego – zjazd monarchów w Krakowie – ucztą u Wierzyńka – umocnienie granic państwa (<i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>) – utworzenie Akademii Krakowskiej.</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>uniwersytet</i> – wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki” – opisuje wygląd średniowiecznego zamku.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>dynastia, ucztą u Wierzyńka</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370 – wyjaśnia powiedzenie: <i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.</i></p>	<p>– wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego – opisuje zjazd monarchów w Krakowie – wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego.</p>	<p>– charakteryzuje ocenę wewnętrzną zagranicę przez Kazimierza Wielkiego – argumentuje się w sprawie władcy</p>
<p>4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska</p>	<p>objęcie władzy przez Jadwigę – zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki – przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie – okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę – skutki zawarcia unii polsko-litewskiej – zagrożenie ze strony Krzyżaków.</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>Jagiellonowie</i> – wie, kim był Władysław Jagiełło – wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>unia</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1385 – przedstawia główne konsekwencje unii w Krewie.</p>	<p>– opisuje sytuację związaną z objęciem tronu po wygaśnięciu dynastii Piastów – przedstawia okoliczności zawązania unii polsko-litewskiej, wymienia postanowienia unii w Krewie.</p>	<p>– omawia stronę polityczną krzyżaków państw</p>
<p>5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem</p>	<p>rycerz – cechy charakterystyczne – postać Zawiszy Czarnego – bitwa pod Grunwaldem i biorący w niej udział rycerze – znaczenie terminów: <i>rycerz, miecz, kopia, herb, kodeks honorowy.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>rycerz, miecz, herb</i> – opisuje wygląd i cechy rycerza.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>giermek, kopia, kodeks honorowy</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1410 – charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego – wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy.</i></p>	<p>– charakteryzuje rycerski kodeks honorowy – przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem.</p>	<p>– wyjaśnia zajmującą rolę rycerską – wyjaśnia obyczaj rycerski – przedstawił postać toruński bitwy p</p>

6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	<ul style="list-style-type: none"> – Mikołaj Kopernik i jego życie – odkrycie Mikołaja Kopernika i powiedzenie: <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> – dokonania Kopernika spoza dziedziny astronomii – znaczenie terminu: <i>astronomia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>astronom, obserwacje</i> – wie, kim był Mikołaj Kopernik 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>astronomia, diecezje, ekonomia</i> – wyjaśnia powiedzenie: <i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec – przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> – przed... – dokon... – zainteres... – Mikołaj... – wyja... – nauka i... – spełnia... – naukow... – opisu... – zrekon... – wyglą... – Kopern...
---------------------------------------	---	---	---	---	--

Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej

1. Jan Zamoyski – druga osoba po królu	<ul style="list-style-type: none"> – kariera polityczna Jana Zamoyskiego – kariera wojskowa Jana Zamoyskiego – Zamość – miasto renesansowe – Akademia Zamojska (<i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i>) – znaczenie terminów: <i>szlachta, kanclerz, hetman</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>szlachta</i> – określa epokę, w której żył Jan Zamoyski, – wskazuje na mapie Zamość. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>kanclerz, hetman, akademia</i> – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna królów Polski: Stefana Batorego i Zygmunta II Augusta – opisuje państwo polskie rządzone przez szlachtę w XVI w. – charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa – wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyja... – między... – dynasty... – przed... – zagroże... – wynika... – wolnej...
2. XVII wiek – stulecie wojen	<ul style="list-style-type: none"> – potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego – obrona Jasnej Góry i rola przeora Augustyna Kordeckiego – król Jan III Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami – rola husarii w polskich sukcesach militarnych – znaczenie terminów: <i>potop szwedzki, husaria, wielki wezyr, odsiecz</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, husaria, Jasna Góra</i> – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, wielki wezyr, odsiecz</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683 – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej oraz jej sąsiadów – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry – wskazuje na mapie: Szwecję, Jasną Górę, Turcję, Chocim, Wiedeń – wyjaśnia powiedzenie: <i>Polska przedmurzem chrześcijaństwa</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyja... – przyczy... – Polakó... – fazy p... – szwedz...
3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w. – Konstytucja 3 maja – rozbiory przez Rosję, Prusy i Austrię – dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r., bitwa pod Raclawicami i rola kosynierów – klęska powstania i III rozbiór Rzeczypospolitej – znaczenie terminów: <i>rozbiory, konstytucja</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbiory, powstanie</i> – wymienia państwa, które dokonały rozbiorów – przedstawia cel powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja, kosynierzy</i> – zna wydarzenia związane z datami: 3 maja 1791 r., 1794, 1795 – charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postać i dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyja... – rocznic... – Konsty... – został... – święte... – chara... – program... – społecz... – Kościu... – wyja... – klęski p... – kościus...

	<i>powstanie, kosynierzy.</i>				
4. Józef Wybicki i hymn Polski	<ul style="list-style-type: none"> – losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej – Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich zasady – generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w utworzeniu Legionów Polskich – Józef Wybicki – autor <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> – znaczenie słów <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> – <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> hymnem Polski – znaczenie terminów: <i>emigracja, legiony, hymn państwowy.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>hymn państwowy</i> – zna nazwisko autora hymnu państwowego – potrafi objaśnić pierwszą zwrotkę i refren hymnu. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>emigracja, legiony</i> – zna wydarzenia związane z datą: 1797 – charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady – wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym. 	<ul style="list-style-type: none"> – przed losy Le we Wł – wyja Polacy legiony Napole
5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	<ul style="list-style-type: none"> – Romuald Traugutt – życie przed wybuchem powstania styczniowego – branka i wybuch powstania styczniowego – wojna partyzancka – funkcjonowanie państwa powstańczego – Romuald Traugutt dyktatorem powstania – represje po upadku powstania styczniowego – znaczenie terminów: <i>zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka, dyktator, zesłanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zabory, zabór rosyjski, wojna partyzancka</i> – wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie – charakteryzuje taktykę walki partyzanckiej 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>działalność konspiracyjna, branka, dyktator, zesłanie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864 – pokazuje na mapie zasięg zaboru rosyjskiego – charakteryzuje postać i dokonania Romualda Traugutta 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację narodu polskiego w zaborze rosyjskim – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną – opisuje charakter i przebieg powstania styczniowego – przedstawia skutki powstania 	<ul style="list-style-type: none"> – opisu funkcje państw – wyja powsta upadło – oceni Polakó rosyjsk
6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka	<ul style="list-style-type: none"> – edukacja Marii Skłodowskiej-Curie na ziemiach polskich – tajne nauczanie i Latający Uniwersytet – kariera naukowa Marii Skłodowskiej-Curie – Nagrody Nobla przyznane Marii Skłodowskiej-Curie – polscy nobliści – znaczenie terminów: <i>tajne nauczanie,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat, Nagroda Nobla</i> – wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli odbywać edukacji w języku polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Uniwersytet Latający</i> – charakteryzuje, na czym polegało tajne nauczanie – charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie – wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla. 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje szkolnictwo XIX-wieczne i współczesne – wyjaśnia, jak funkcjonował Uniwersytet Latający – wyjaśnia, dlaczego M. Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji – przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla. 	<ul style="list-style-type: none"> – wym polskic Nagro – opisu ulubion naukow przedst – wyja rozwoj cywiliz

	<i>Nagroda Nobla, laureat.</i>				
Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce					
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	<ul style="list-style-type: none"> – działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową – udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej – odzyskanie niepodległości przez Polskę – Józef Piłsudski Naczelnikiem Państwa – Narodowe Święto Niepodległości – znaczenie terminów: <i>II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>II Rzeczpospolita</i> – wskazuje na mapie obszar II RP – wie, kiedy i z jakiej okazji obchodzimy święto państwowe w dniu 11 listopada. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>I wojna światowa, Naczelnik Państwa</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r., 15 sierpnia 1920 r. – charakteryzuje postać Józefa Piłsudskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową – wyjaśnia sytuację państw zaborczych po wybuchu I wojny światowej – przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje politykę państw – ocenia Bitwy – wyjaśnia rocznice – Warszawa – Polskie święto – omawia – które m – kształt – II Rzec
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	<ul style="list-style-type: none"> – problemy odrodzonej Polski – zaślubiny Polski z morzem – zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego na polu gospodarczym – budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy – znaczenie terminów: <i>eksport, okręg przemysłowy.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>port, przemysł, minister, bezrobocie</i> – wskazuje na mapie Polski Gdynię – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>eksport, import, okręg przemysłowy</i> – charakteryzuje postać Eugeniusza Kwiatkowskiego – wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego – przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia sposób – gospod – sytuacji
3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterzy harcerze	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją – Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy) – powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego pokolenia – znaczenie terminów: <i>okupacja, łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>okupacja</i> – wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa – opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją . 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 1 sierpnia 1944 r. – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem – ocenia postawę młodzieży polskiej pod okupacją. 	<ul style="list-style-type: none"> – chara – działan – Państw – przed – okupan – Polaków – katyńsk

4. Pilecki i Inka – „żołnierze niezłomni”	– polityka Niemiec wobec ludności żydowskiej – obozy koncentracyjne – represje komunistów i śmierć Witolda Pileckiego – polityka komunistów wobec polskiego podziemia.	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>obozy koncentracyjne</i> – opisuje politykę Niemiec wobec ludności żydowskiej – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej.	– poprawnie posługuje się terminem: „żołnierze niezłomni” – zna zbrodnie niemieckie popełnione na Żydach – charakteryzuje postaci Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny – wyjaśnia pojęcie: „żołnierze niezłomni”.	– charakteryzuje postać i działalność Witolda Pileckiego – opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich – ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka .	– wyjaśnia państwu znalazł światowostrefie – charak działala antykon
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym	– opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu – wybór Karola Wojtyły na papieża – pielgrzymki papieża do ojczyzny (<i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>) – Jan Paweł II jako papież pielgrzym – znaczenie terminów: <i>papież, konklawe, kardynał, pontyfikat.</i>	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>papież</i> – wie, kim był Karol Wojtyła – podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>konklawe, kardynał, pontyfikat</i> – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla wiernych – wyjaśnia, dlaczego Jan Paweł II był darzony wielkim szacunkiem.	– opisuje sytuację społeczeństwa polskiego w czasach PRL – charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu.	– wyjaśnia pierwsz Jana Pa dla spo polskie
6. „Solidarność” i jej bohaterowie	– kryzys PRL w latach 70. XX w. – działalność opozycyjna – strajki robotnicze i powstanie NSZZ „Solidarność” – bohaterowie „Solidarności” – Lech Wałęsa, Anna Walentynowicz, Andrzej Gwiazda, Jerzy Popiełuszko – wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji – znaczenie terminów: <i>strajk, związek zawodowy, „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół.</i>	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja, strajk</i> – wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent	– poprawnie posługuje się terminami: <i>związek zawodowy, „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół</i> – zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989 – wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych – zna głównych bohaterów „Solidarności” – Lecha Wałęsę, Annę Walentynowicz, Andrzeja Gwiazdę, Jerzego Popiełuszkę	– opisuje okoliczności związania związku zawodowego „Solidarność” – przedstawia główne postulaty „Solidarności” – wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego – wyjaśnia symbolikę Okrągłego Stołu	– wska polityc czasam wolną – poda protest przeciw komun – wyja odegra